

Lovgivnings Omraade, og navnlig er der vel ikke saa ringe Udset til, at der stadig, navnlig fra Lybftland, hvor der er en saa stor Frødigbed i det Spørgsmaal, vil komme saa mange Sider frem deraf, at skulle vi først have dem udbyttede og vete og bruge alle de Muligheder, komme vi i Sandhed ingen Vej. Jovrigt glæder det mig at se den betydelige Forskjel, der er paa den Modtagelse, Forslaget har faaet i Nar og ved tidligere Seiligheder. Den principielle Modstand mod dets Tanke er falbet, og ganske særlig glæder det mig at kunne faa fast, hvad den høitærede Kultusminister sagde, at han ikke længere gjør principiel Modstand mod Tilskud fra Statskassen til saadanne Formaal. Den høitærede Minister mente kun, at det ikke vilde være praktisk eller hensigtsmæssigt at gjøre det netop paa den Måde som her er foreslaet, der maatte gaa andre Oberveielser i Forveien, men jeg anser det som et godt og heldigt Fremstribt, at man ikke principielt modsætter sig Grundtanken. Derfor skal dette Forslag ogsaa komme frem ad Nare, maaste i Forbindelse med andre Forslag, maaste for sig selv. Jeg formaar i Sandhed ikke at se, hvorfor ikke samtlige de Indvendinger, som den høitærede Kultusminister gjorde, i lige saa fuldt Maal maa ramme Regjeringens Forslag om at anvende Halvdelen af Brændevinsafgiften til Tilskud til de Fattiges Kasser. Den eneste Indvending, der ikke skulde kunne ramme dette Forslag, maatte jo være den, at Statskassen ikke har Raad dertil, men den Indvending er ikke gjort gjældende med stor Styrke og kan det heller ikke, saalænge vi begrænde os til $\frac{1}{2}$ Million, og samtlige de andre Indvendinger, som den høitærede Minister kom med, om at man satte en Præmie paa Uforhnlighed, naar man lovede Folk Understøttelse, uden at de fik det offentlige Fattigvæsenes Byrde og Stempel paa sig, gjælder i lige saa høi Grad det andet Forslag om Understøttelse af de Fattiges Kasser som det Forslag, her er Tale om, maaste endog gaa i større Grad, i det Mindste hvis den høie Regjeringens Forslag den Gang var bleven til Lov. I Virkeligheden er det ogsaa det Formaal man kan sige, at her er Tale om, thi forøget Udgift for Samfundet er det paa ingen Måde, saa vist som disse Midler bliver forvaltede paa en ordentlig og fornuftig Måde, og man har ikke Ret til at antage Andet i det Store og Hele. Der er mangfoldige Mennesker, der komme under det offentlige Fattigvæsen, som man ved at hjælpe paa et kritisk Tidspunkt i deres Liv kunde have reddet fra den Fornedrelsestilstand, som mange Mennesker komme under, naar de en Gang ere komne under Fattigvæsenet, og som gjøre

dem uskiftede til at staa paa egne Ben, og som vilde koste Samfundet mange Gange mere end den lille Sum, som der en Gang i sin Tid kunde være anvendt for at holde dem oppe. Derfor vil i Virkeligheden disse Benge her spare Samfundet ikke saa ganske lidt, naar de anvendes med Omhu. Jeg skal nu indskrænke mig til at tilraade det høie Thing at vedtage Flertallets Endringsforslag og sluttelig stemme for det hele Forslag. Vel kan det synes at være et Slag i Luften, da det er givet, at dette Forslag ikke bliver til Lov i Nar, men vi maa arbejde os videre frem paa den Måde. Vi ere nødte til, naar Tidene ere ugunstige, at indskrænke os til atter og atter at bringe Tanken frem, som vi ante for rigtig. Det er og bliver den eneste Måde hvorpaa alle Reformere have halet sig Vej ogsaa den Måde, hvorpaa denne Reform tilsidt skal komme frem. Jeg tror at kunne love det ærede Thing, at Forslaget skal komme frem Nar efter Nar, lige saa stribt og støt som noget Andet, indtil det tilsidt bliver gennemført under en eller anden Form. Der er af den høitærede Minister talt om mange forskjellige Samfundsopgaver, og han stillede denne her op i femte Række. Jeg vil ikke hænges mig hert, men der kunde dog siges forskellige Ting derimod. Jeg tror imidlertid ikke, at den høitærede Minister har ment det saa nemt. Staar dette Forslag end kun i femte Række blandt Statsformaalene, staaer det dog fuldkommen paa lige Fod i Vigtighed med saa overmaade meget Andet, for hvad Nytte er det til at sørges vor Kapital paa mange Maader, hvad Nytte er det til, at vi bygge Jernbaner, at vi sørges for det aandelige Livs Fremme ved Kunstmuseer eller Rigssarkiver og saa meget Andet, naar den store Befolkning her i Landet paa Grund af Forholdene bliver ugunstigere og ugunstigere stillet, naar man forsommer den Side af Lovgivningen, som man talder den sociale og økonomiske Side. Den maa nødvendigvis til, thi ellers tror jeg, at det at vi skabe et rigt Samfund maaste svare vil blive til Fordærvelse end til Velstand. Det Samfund, som forlanger Kapitalforøgelse og i det Hele Forøgelse af alle Midler til socialt Velvære, uden samtidig at ville tænke tilstrækkeligt paa Samfundets Stedbørn og paa en fornuftig og rimelig Fordeling af Goderne, lægger Dyren ved sin egen Rod. Vel veed jeg godt, at det er Ingenens Mening her i Salen, at det skal være saaledes, men jeg beder de Herrer paa den Side betænke, at det kan være godt nok at anføre som Argument, at nu sidde de deroppe i Lands-thinget og forhandle om Sygekasseloven og om Forsikring imod Ulykkestilfælde, og at